

Ris Vel

Til Oslo kommune, Plan og bygningsetaten.

Oslo, 4.12.2023

Saksnr. 202309751

Plan- og bygningsetatens rammetillatelse (tidsbegrenset) – Sognsvannsveien 10.

1. Klage på saksbehandlingen.

Plan og bygningsetaten (PBE) har 13. november 2023 godkjent Rambøll Norges søknad om å føre opp en midlertidig helikopterplattform på Sognsvannsveien 10. Søknaden er mottatt 29. juni 2023 og PBE har senere mottatt tilleggsopplysninger.

PBEs godkjenning av den tidsbegrensete rammetillatelsen er gitt i form av dispensasjoner fra statlig reguleringsplan S-5162 vedrørende arealplanlegging naturområde og forbud mot hogst av trær. Plattformen skal fjernes innen 31.12.2031.

PBE har behandlet søknaden som en byggesak. I Kommunal- og distriktsdepartementets "Vedtak av statleg reguleringsplan for Gaustad sjukehusområde i Oslo kommune" av 28. februar d.å. sies det imidlertid uttrykkelig:

Etablering av ein ny mellombels helikopterlandingsplass, som skal nyttast fram til nytt sjukehus står ferdig, er ikkje del av reguleringsplanen, og blir handsama av Oslo kommune." (Side 10, nederst.)

Helseetaten har pekt på at helikopterplattformen ikke kan anses som midlertidig. Det tilføyes at selv om plattformen kan tas i bruk i 2024, er det usannsynlig at det ikke vil være behov for den også etter 31.12.2031. Det er også usannsynlig at et søknad om forlenget bruk vil bli avslått.

Søknaden fra Rambøll kan dermed ikke behandles som en byggesak som dispenserer fra gjeldende reguleringsplan for sykehusområdet, men krever en ny reguleringsplan.

2. Nødvendigheten av en midlertidig helikopterplattform

PBE anfører at grunnene til å bygge en midlertidig plattform er at den som nå brukes, ligger foran akuttmottaket. Den må fjernes dersom planene for utbyggingen skal følges. For det andre skal Sea King-helikoptrene erstattes av AW101, Sar Queen. Det er et større og kraftigere helikopter som har rotorvind av storms styrke ved landing. For å unngå farlige situasjoner bør derfor en helikopterlandingsplass etableres godt over bakkenivå og utstyres med heis. Hovedtyngden av ambulansflyvning vil likevel foregå med Norsk Luftambulans også i fortsettelsen. Den mest tungtveiende begrunnelsen for plattformen er likevel hensynet til transport av alvorlig skadde pasienter der omlasting kan være livstruende; en helikopterplattform med heis og kort adgang til akuttmedisinsk behandling kan redde liv.

Når det ferdig utbygde Rikshospitalet er realisert, vil de permanente helikopterplattformene dekke alle de nevnte behov. Oppføring av en midlertidig plattform på Rikshospitalet er ikke nødvendig fordi en slik kan oppføres på toppen av en eksisterende bygning på Ullevål sykehus. Her kan det også foretas omlasting fra Sar Queen til Luftambulansen, evt. ambulanse med bil. En midlertidig plattform på Ullevål sykehus vil ikke svekke utbyggingsplanene for Rikshospitalet. Det minnes om at alle de rammede med alvorlige skader som ble transportert til Ullevål sykehus etter 22. juli-terroren, overlevde.

En midlertidig plattform på Ullevål er kostnadsbesparende også med tanke på den nåværende ambulanseflyvningen. Sea King kunne lande trygt både på Rikshospitalet og Ullevål og redningshelikoptrene kunne fly direkte til sykehuset som skulle behandle pasienten. I 2022 var det ca. 110 landinger med Sea King på Ullevål og ca. 35 på Rikshospitalet. Det var altså bare vel 24 prosent av trafikken med Sea King som hadde Rikshospitalet som mål. SAR Queen skal erstatte Sea King og fram til Rikshospitalet står ferdig utbygd, er det forventet at rundt 75 prosent av tilfellene som kommer i de nye helikoptrene, skal behandles på Ullevål. Dermed er det mer rasjonelt å bygge et landingstårn for SAR Queen på Ullevål enn på Rikshospitalet.

3. Brudd på Markaloven og Kommuneplanen

Den midlertidige helikopterplattformen skal plasseres delvis innenfor regulerte naturområder (felt N4 i S-5162) og i nærheten av naturvernområde (S-3410). Det følger av kommuneplanens § 7.6 at det i slike områder skal foreligge særlige grunner for å tillate tiltak som kan skade naturverdiene.

Statsforvalteren viser til at fem gamle eiketrær er utsatt. Dette bagatelliserer PBE med nyplanting når den midlertidige plattformen fjernes. Eik vokser imidlertid svært langsomt, og det er nok først om et par hundre år våre etterkommere vil kunne oppleve slike hule eiketrær. I tillegg forekommer en del rødlistet edeltreskog i Gaustadskogen som også er utsatt og vokser langsomt.

Bymiljøetaten viser i brev av 7.11.2023 til at det allerede er erosjonsproblemer i Sognsvannsbekken der trær fra mangroveskogen faller. Ris Vel kan bekrefte dette. For en tid tilbake, da det regnet kraftig og vannstanden i bekken svulmet opp, falt et tre over gangbrua i forlengelsen av Slemdalsveien, heldigvis uten at noen ble skadet. Bare deler av treet er fjernet, og restene ligger fremdeles opp mot brua og kan ses ved selvsyn.

BYM er også bekymret for hvordan fri og trygg ferdsel kan ivaretas i Gaustadskogen. Representantene som overvar prøvelandingen 26. september, opplevde sterk rotorvind ved innflyvning fra vest som resulterte i at trær/greiner ble brukket. Det er en erfaring at når rotvelt først begynner i en skog, vil det føre til nye rotvelt ved nye stormvær. Gaustadskogen er en av de tre inngangene til Nordmarka fra Oslo, et viktig friluftsområde som er til stor glede for de som bor her og benyttes av mange. Det vil bli farlig å oppholde seg i friluftsområdet når et helikopter skal lande, samtidig som det er uforutsigbart når det vil

skje. Bymiljøetaten etterlyser derfor andre mulige sikkerhetstiltak for å unngå å stenge av friluftsområdet.

Ris Vel kan ikke se at denne anmodningen er tilfredsstillende besvart av utbygger. Leskur vil ikke stå imot et fallende tre, og varsler vil være uten betydning fordi rotorvind rammer uforutsigbart. PBE viser til Rikshospitalets livreddende arbeid som begrunnelse for likevel midlertidig å dispensere fra Kommuneplanen og Markaloven. I så fall kommer man ikke utenom at fri ferdsel og lek i Gaustadskogen må stenges. Det er ikke nok å bare bruke utbyggingsplanenes slutt dato for når en gjenåpning vil finne sted. Det må derfor gjøres ved å søke om tillatelse til å stenge Gaustadskogen for fri ferdsel etter Plan- og bygningsloven.

Som allerede påvist finnes det likevel et godt alternativ til Rikshospitalets livreddende arbeid ved å plassere en midlertidig helikopterplattform på Ullevål sykehus.

4. Negative virkninger av helikopterstøy

Det henvises til Helseetatens brev av 13. september 2023 med beskrivelse av helikopterstøy som en kilde til store helsemessige problemer, særlig når nattesøvnen avbrytes med uregelmessige mellomrom. Etaten skriver at støyen til omgivelsene fram til utgangen av 2031 må betraktes som en varig situasjon.

Plattformen må også betraktes som et nytt tiltak og behandles etter grenseverdier i gjeldende planretningslinje for støy, teknisk forskrift og NS8175 for innendørs lydnivå. Dette begrunnes med vesentlig endret inn- og utflygningstrasé. Grenseverdier i forurensningsforskriften er gitt som minstekrav til eksisterende støysituasjoner, og kan da ikke legges til grunn her.

Helseetaten beregner at 467 støyfølsomme bygninger (boliger, skoler og helsebygg) er beregnet å ville ligge i gul støysone og 11 bygninger i rød støysone. Etaten ber derfor om at alle støyfølsomme bygninger innenfor støysonene kartlegges med hensyn til innendørs støy og forholdsmessighet i fasadetiltak. Den ber også om at det settes grenseverdier og akseptkriterier for slike tiltak i rammetillatelsen.

Rambøll har svart at arbeidene ennå ikke er igangsatt, men sier allerede nå at avbøtende tiltak og fasadeisolasjon som ligger lavere enn 45 dB i den aktuelle bebyggelsen ikke vil være mulig for "enkelthendelser". Dette er uklart og kan tolkes som at Rambøll ikke kan/vil komme med avbøtende tiltak for enkelte boligtyper (rekkehus? leiligheter? villaer?). Dersom akseptkriterier for støy ikke oppnås for enkelte boliger, vil OUS-ledelsen vurderer innløsning. For Ris Vel er det aktuelt for boligene mellom Risbekken og Slemdalsveien/T-bane-linjen. Boligene i Rugdeveien og deler av Trosterudveien ligger rett vest for den planlagte helikopterplattformen og må antas å være særlig støyutsatt.

5. Finansiering

OUS har bevilget 245 millioner kroner til den midlertidige helikopterplattformen. De avbøtende tiltakene for å skjerme Gaustadskogen og friluftslivet som følge av rotorvind er

derimot ikke finansiert. Det samme gjelder skjerming og eventuell innløsning av eiendommer i de støyutsatte sonene. Finansieringen av ekstrautgiftene dette vil medføre, er ikke behandlet hverken av søker eller PBE. I styredokumentene til OUS står det at HSØ skal betale tiltakene, i de tilsvarende dokumentene i HSØ at OUS skal betale. Hvor store utgiftene blir og hvem som skal dekke dem må avklares før byggingen av helikopterplattformen kan settes i gang.

6. Oppsummerende klage på PBEs vedtak

Ris Vel forlanger at søknaden om dispensasjon fra den statlige reguleringsplanen avvises fordi den midlertidige helikopterplattformen ikke omfattes av S-5162 og heller ikke kan anses som tidsbegrenset.

Dersom OUS, Helse Sør-Øst og utbygger Rambøll fastholder at det skal bygges en slik helikopterplattform, må det fremmes en ny reguleringsplan som omfatter boligområdene nord og vest for den planlagte helikopterplattformen og Oslomarka vest for Sognsvannsbekken. Det må også søkes om dispensasjon fra Markaloven for helt eller delvis å stenge Gaustadskogen.

Finansieringen av avbøtende tiltak for å sikre støyskjerming og innløsning av støyutsatte boliger må avklares før utbygger setter i gang tiltaket.

Med hilsen
Styret i Ris Vel
(sign.)